

Na osnovu člana 13 st. 2 i 3 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu („Službeni list CG“, broj 34/14), Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je

PRAVILNIK O UPOTREBI SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU*

(„Sl. list Crne Gore“, br. 40/15 od 24.07.2015)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se minimalni zahtjevi koje poslodavac treba da ispuni u obezbjeđivanju mjera zaštite prilikom upotrebe sredstava i opreme lične zaštite na radu.

Član 2

Sredstva i oprema lične zaštite na radu su sva sredstva i oprema, kao i sva pomoćna sredstva i dodaci, koje zaposleni nosi, drži ili na bilo koji drugi način upotrebljava na radu, sa ciljem da ga zaštiti od jedne ili više istovremeno nastalih opasnosti i/ili štetnosti, odnosno koja otklanjaju ili smanjuju rizik za zaštitu i zdravlje na radu.

Član 3

Sredstvima i opremom lične zaštite na radu, u smislu ovog pravilnika, ne smatraju se:

- obično radno odijelo ili uniforma, koja nije posebno namijenjena za zaštitu i zdravlje na radu zaposlenih;
- sredstva i oprema koju upotrebljava zaposleni u službama za prvu pomoć i spašavanje;
- sredstva i oprema lične zaštite lica u službi Vojske Crne Gore, policijskih službenika i zaposlenih u drugim državnim organima i organima državne uprave kada je to propisano posebnim propisima;
- sredstva i oprema lične zaštite namijenjena za zaposlene u drumskom saobraćaju;
- sportska oprema;
- sredstva i oprema za samoodbranu i zastrašivanje; i
- prenosni uređaji i aparati za otkrivanje i javljanje opasnosti i smetnji.

Član 4

Sredstva i opremu lične zaštite na radu zaposleni upotrebljava na radnom mjestu, odnosno prilikom obavljanja poslova i radnih aktivnosti, na kojima se opasnosti i/ili štetnosti, odnosno rizici za zaštitu i zdravlje na radu ne mogu otkloniti ili u dovoljnoj mjeri smanjiti obezbjeđivanjem mjera zaštite.

Član 5

Opasnosti i štetnosti, odnosno rizici za zaštitu i zdravlje na radu iz člana 4 ovog pravilnika, nepotpuni popis sredstava i opreme lične zaštite na radu i nepotpuni popis sredstava i opreme lične zaštite prema poslovima koji zahtijevaju njihovu upotrebu dati su u priložima koji čine sastavni dio ovog pravilnika, i to:

- Pregled opasnosti i štetnosti, odnosno rizika za zaštitu i zdravlje na radu koji zahtijevaju upotrebu sredstava i opreme lične zaštite na radu (Prilog broj 1);
- Nepotpuni popis sredstava i opreme lične zaštite na radu (Prilog broj 2); i
- Nepotpuni popis sredstava i opreme lične zaštite prema poslovima koji zahtijevaju njihovu upotrebu (Prilog broj 3).

Član 6

Poslodavac treba zaposlenom da obezbijedi sredstva i opremu lične zaštite na radu, koja treba da:

- budu izrađena u skladu sa propisima kojima se uređuje opšta bezbjednost proizvoda;

- budu namjenski izrađena za otklanjanje ili smanjenje rizika na radnom mjestu i kao takvi ne treba da povećavaju postojeće ili stvaraju nove rizike za zaštitu i zdravlje zaposlenog;
- odgovaraju postojećim uslovima na radnom mjestu;
- odgovaraju specifičnim ergonomskim zahtjevima na radnom mjestu i zdravstvenom stanju zaposlenog; i
- budu izrađena tako da zaposleni može pravilno i na jednostavan način da ih upotrijebi i poslije podešavanja, popravke, dorade i sl.

Kada zaposleni, usljed opasnosti i štetnosti kojima je izložen treba istovremeno da upotrebljava različita sredstva i opremu lične zaštite na radu, poslodavac treba da obezbijedi da ista budu međusobno prilagodljiva i da efikasno štite zaposlenog od opasnosti i štetnosti na radu kojima je izložen.

Član 7

Poslodavac treba da odredi sredstva i opremu lične zaštite na radu i uslove njihove upotrebe koji odgovaraju stanju na radnom mjestu, uzimajući u obzir vrstu i učestalost izlaganja opasnostima i štetnostima, nivo rizika, karakteristike radnog mjesta i efikasnost zaštite zaposlenog sa sredstvima i opremom lične zaštite na radu u odnosu na uslove i vrijeme upotrebljavanja.

Član 8

Prilikom davanja na upotrebu sredstava i opreme lične zaštite na radu zaposlenom, poslodavac treba da poštuje princip prema kojem su sredstva i oprema lične zaštite na radu namijenjeni za njihovu ličnu upotrebu.

Kada sredstva i opremu lične zaštite na radu upotrebljava više zaposlenih, takva upotreba ne smije da ugrožava njihovo zdravlje i higijenu.

Član 9

Poslodavac treba zaposlenom da izda na upotrebu samo ispravna sredstva i opremu lične zaštite na radu.

Poslodavac treba da potrebnim čuvanjem, održavanjem, popravkama i zamjenama obezbjeđuje zadovoljavajuće higijensko stanje sredstava i opreme lične zaštite na radu.

Član 10

Prije početka upotrebe sredstava i opreme lične zaštite na radu, poslodavac treba da zaposlenog blagovremeno upozna sa rizicima, a zaposleni treba da upotrebljava sredstva i opremu lične zaštitu na radu koja su mu data.

Poslodavac treba da obezbijedi zaposlenom upotrebu sredstava i opreme lične zaštite na radu u skladu sa njihovom namjenom i uputstvima koja zaposlenom treba da budu razumljiva, osim u izuzetnim i specifičnim slučajevima.

Član 11

Poslodavac treba da prije izbora sredstava i opreme lične zaštite na radu, koju planira da da na upotrebu zaposlenom, izvrši procjenu da li ta sredstva i oprema ispunjavaju zahtjeve iz člana 5 ovog pravilnika.

Procjena obuhvata sljedeće:

- analizu i procjenu rizika koji ne mogu da se otklone ili smanje drugim mjerama;
- osobine koje treba da posjeduju sredstva i oprema lične zaštite na radu da bi se efikasno otklonili

ili smanjili rizici iz alineje 1 ovog stava, kao i rizici koji mogu da nastanu prilikom upotrebe te opreme; i

- upoređivanje osobina sredstava i opreme lične zaštite na radu koja mogu da se nabave, a koja ispunjavaju uslove iz alineje 2 ovog stava.

Član 12

Poslodavci su dužni da rad i poslovanje usklade sa odredbama ovog pravilnika u roku

od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 13

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena Pravilnika o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni list SFRJ“, broj 35/69).

Član 14

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 170-40/15-5

Podgorica, 21. jula 2015. godine

MINISTAR,

Zorica Kovačević

*U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Savjeta 89/656/EEZ od dana 30. novembra 1989. godine o minimalnim zahtjevima za upotrebu sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu.

Prilog broj 2

NEPOTPUNI POPIS SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU

1. Zaštita glave:

- zaštitni šljem za upotrebu u industriji (rudarstvo, građevinarstvo i druge industrije);
- zaštita vlasišta (industrijske zaštitne kape, šeširi, mreže za kosu sa ili bez štitnika za oči);
- zaštitna oprema za glavu (kape, kapuljače, mornarske kape sa štitnikom za vrat, marama i sl. od tkanine ili nepropusne tkanine).

2. Zaštita sluha:

- antifoni i slične naprave;
- šljem sa potpunom akustičnom zaštitom;
- naušnice koje mogu da se pričvrste na industrijske šljemove;
- štitnici za uši sa prijemnikom za niskofrekventnu indukciju; i
- štitnici za uši sa opremom za internu komunikaciju.

3. Zaštita očiju i lica:

- naočare;
- zaštitne naočare;
- štitnici za lice; i
- maske i šljemovi za zavarivanje (ručne maske, maske koje se pričvršćuju za glavu trakom ili maske koje mogu da se pričvrste na zaštitne šljemove).

4. Zaštita disajnih organa:

- filteri za prašinu, gasove i radioaktivnu prašinu;
- izolacioni aparati sa dovodom vazduha;
- uređaji za zaštitu organa za disanje sa maskom za zavarivanje, koja može da se ukloni;
- ronilačka oprema; i
- ronilačka odijela.

5. Zaštita ruku i šaka:

- rukavice kod kojih su svi prsti osim palca zajedno;
- navlake za prste;
- zaštitni rukavi;
- štitnik za zglob šake pri teškom radu;
- rukavice bez prstiju; i
- zaštitne rukavice.

Rukavice za zaštitu prilikom rada sa:

- sredstvima za rad (od uboda, posjekotina, vibracija i sl.);
- hemikalijama i električnom energijom; i
- visokim temperaturama.

6. Zaštita stopala i nogu:

- plitke cipele, plitke čizme, duboke čizme, zaštitne čizme;
- cipele koje mogu brzo da se razvežu i skinu;
- cipele sa dodatnim ojačanjem u predjelu prstiju (sa čeličnom kapom i sl.);
- cipele, čizme i kaljače otporne na dejstvo toplote;
- termo-cipele, čizme i kaljače;
- cipele, čizme i kaljače otporne na vibracije;
- antistatičke cipele, čizme i kaljače;
- izolacione cipele, čizme i kaljače;
- čizme za rukovaoce testerom sa lancem;
- cokule;
- klompe;
- štitnici za koljena;
- umetnuti štitnici svoda stopala;

- kamašne;
- potplati i ulošci koji mogu da se uklone (otporni na visoku temperaturu, probadanje ili znojenje); i
- klinovi za hod po ledu, snijegu ili klizavom terenu koji mogu da se uklone.

7. Zaštita kože:

- zaštitne kreme/masti.

8. Zaštita trupa i abdomena:

- zaštitni prsluci, jakne i kecelje za zaštitu pri radu sa sredstvima za rad (od probadanja, posjekotina, prskanja rastopljenog metala i sl.);
- zaštitni prsluci, jakne i kecelje za zaštitu pri radu sa hemikalijama;
- termo prsluci;
- prsluci za spasavanje; i
- opasači za tijelo.

9. Zaštita cijelog tijela:

1) Sredstva i oprema za sprječavanje padova:

- sredstva i oprema za sprječavanje padova sa visine i u dubinu (potpuna oprema sa svim pratećim elementima);
- sredstva i oprema za sprječavanje padova sa apsorberom kinetičke energije (potpuna oprema sa svim pratećim elementima); i
- uređaj koji pridržava tijelo (zaštitni opasač).

2) Zaštitna odjeća:

- zaštitno radno odijelo (iz dva dijela ili jednodjelno);
- odijelo za zaštitu pri radu sa sredstvima za rad (od probadanja, posjekotina i sl.);
- odijelo za zaštitu pri radu sa hemikalijama;
- odijelo koje je otporno na visoke temperature;
- termo odijelo;
- odijelo za zaštitu od prašine;
- odijelo za zaštitu od gasova;
- odijelo od fluorescentnih ili reflektujućih materijala i prateći elementi (trake za ruke, rukavice, i sl.); i
- zaštitni pokrivači.

Prilog broj 3

NEPOTPUNI POPIS SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE PREMA POSLOVIMA KOJI ZAHTIJEVAJU NJIHOVU UPOTREBU

1. Zaštita glave (zaštita lobanje):

Zaštitni šljemovi

- građevinski radovi, naročito radovi na, ispod ili u blizini skela i na podignutim mjestima za rad, podizanje i skidanje oplata, sastavljanje i montiranje, rad na skelama i rad na rušenju građevinskih objekata;
- rad na čeličnim mostovima, metalnim konstrukcijama, stubovima, tornjevima, metalnim hidrauličnim postrojenjima, visokim pećima, u željezarama, valjaonicama, velikim kontejnerima, velikim cjevovodima, kotlarnicama i elektranama;
- rad u jamama, rudarskim oknima, rovovima i tunelima;
- rad sa zemljom i kamenom;
- rad u podzemnim kopovima, kamenolomima, površinskim kopovima, rad na odvoženju uglja;
- rad na mašinama za bušenje zemlje;
- miniranje;
- rad u blizini liftova, pogonskih mehanizama liftova, dizalica i transportera;
- rad na visokim pećima, postrojenjima za direktno reduciranje, u čeličanama, topionicama, valjaonicama, na obradi metala, kovanju i livenju;
- rad sa industrijskim pećima, kontejnerima, mašinama, silosima, bunkerima i cjevovodima;
- brodogradnja;
- premještanje vagona (manevrisanje); i
- rad u klanicama.

2. Zaštita stopala:

1) Zaštitne cipele sa neprobojnim đonovima

- rad na osnovnim konstrukcijama, rad na temeljima i rad na izgradnji saobraćajnica (puteva);
- rad na skelama;
- rušenje građevinskih objekata, zidova i konstrukcija;
- rad sa betonskim građevinskim elementima koji uključuje i podizanje i skidanje oplata;
- rad na gradilištima i u skladištima izvođača radova; i
- rad na krovu.

2) Zaštitne cipele bez neprobojnih đonova

- rad na čeličnim mostovima, metalnim konstrukcijama, stubovima, tornjevima, liftovima, metalnim hidrauličnim postrojenjima, visokim pećima, u željezarama, valjaonicama, velikim kontejnerima, velikim cjevovodima, dizalicama, kotlarnicama i elektranama;
- gradnja peći, instalacija za grijanje i ventilaciju i sklapanje metalnih djelova;
- rad na rekonstrukciji i održavanju;
- rad na visokim pećima, postrojenjima za direktno reduciranje, u čeličanama, u topionicama, u valjaonicama, na obradi metala, kovanju, na toplom presovanju i izvlačenju;
- rad u kamenolomima i površinskim kopovima, rad na odvoženju uglja;
- rad na obradi i preradi kamena;
- rad na proizvodnji ravnog stakla i staklenih predmeta;
- rad sa kalupima u keramičkoj industriji;
- rad na oblaganju peći u keramičkoj industriji;
- rad na odlivcima u keramičkoj industriji i industriji građevinskih materijala;
- transport i skladištenje;
- rad sa zamrznutim komadima mesa i paketima konzervisane hrane;
- brodogradnja; i
- premještanje željezničkih vagona - manevrisanje.

3) Zaštitne cipele sa potpeticama ili klinovima i neprobojnim đonovima
- rad na krovu.

4) Zaštitne cipele sa đonovima od izolacionog materijala
- rad sa i na ekstremno hladnim ili vrućim materijalima.

5) Zaštitne cipele koje lako mogu da se skinu
- u slučajevima kada postoji rizik da će rastopljene materije prodrijeti u obuću.

3. Zaštita očiju ili lica:

Zaštitne naočare, štitnici ili maske za lice

- zavarivanje, brušenje i rezanje;
- rad na zaptivanju i klesarski radovi;
- rad na obradi i preradi kamena;
- rad sa alatima za bušenje;
- rad na mašinama za obradu skidanjem materijala pri čemu nastaju mali - sitni opiljci;
- kovanje;
- uklanjanje i lomljenje djelova;
- prskanje abrazivnih materija;
- rad sa kisjelinama i bazama, sredstvima za dezinfekciju i korozivnim sredstvima za čišćenje;
- rad sa raspršenim tečnostima;
- rad sa i u blizini rastopljenih materijala; i
- rad sa izvorima toplotnog zračenja.

4. Zaštita disajnih organa:

Sredstva i oprema za zaštitu disajnih organa/izolacioni aparati

- rad u kontejnerima, zatvorenim prostorijama i industrijskim pećima koje rade na gas, gdje postoji određena koncentracija gasa ili nedovoljna koncentracija kiseonika;
- rad u blizini visokih peći;
- rad u blizini gasnih konvertora i gasovoda visokih peći;
- rad u blizini ispusnih otvora visokih peći ukoliko postoji opasnost od dimova i isparenja teških metala;
- rad na oblaganju peći i posuda koje idu u peći gdje postoji opasnost od pojave prašine;
- upotreba boja u spreju kada nije obezbijeđeno odgovarajuće odstranjivanje prašine;
- rad u oknima, kanalizaciji i ostalim podzemnim prostorijama vezanim za kanalizaciju; i
- rad u hladnjačama gdje postoji opasnost od izlivanja supstance koja se upotrebljava za hlađenje.

5. Zaštita sluha:

Štitnici za uši

- rad na presama za metal;
- rad sa pneumatskim bušilicama;
- rad osoblja koje na aerodromima opslužuje avione;
- pobijanje šipova; i
- rad na preradi drveta i tekstila.

6. Zaštita tijela, ruku i šaka:

1) Zaštitna odjeća

- rad sa kisjelinama i bazama, sredstvima za dezinfekciju i korozivnim sredstvima za čišćenje;
- rad sa ili u blizini vrućih materijala ili na mjestima gdje se osjeća dejstvo vrućine;
- rad na proizvodnji ravnog stakla;
- pjeskarenje; i
- rad u komorama za duboko zamrzavanje i hladnjačama.

2) Zaštitna odjeća od nezapaljivih materijala (vatrootporna odjeća)

- zavarivanje u zatvorenom ili skućenom prostoru.

3) Neprobojne kecelje

- vađenje kostiju i sječenje; i
- rad sa ručnim noževima koji podrazumijeva povlačenje noža prema tijelu.

4) Kožne kecelje

- zavarivanje;
- kovanje; i
- livenje.

5) Zaštita podlaktice

- vađenje kostiju i sječenje.

6) Rukavice

- zavarivanje;
- rukovanje predmetima sa oštrim ivicama, osim kada su u pitanju sredstva za rad kod kojih postoji opasnost da će rukavica biti zahvaćena djelovima tih sredstava; i
- nebezbedan rad sa kisjelinama i bazama.

7) Rukavice sa metalnim nitnama ili pletivom

- vađenje kostiju i sječenje;
- sječenje prilikom kojeg se upotrebljavaju ručni noževi za proizvodnju mesnih proizvoda i klanje u klanicama; i
- zamjena noževa na mašinama za sječenje ili rezanje.

7. Nepromoćiva odjeća:

- rad na otvorenom po kiši i hladnom vremenu.

8. Odjeća od reflektujućih materijala:

- rad prilikom kojeg zaposleni moraju da budu jasno vidljivi.

9. Zaštitni opasač:

- rad na skelama;
- montaža već proizvedenih građevinskih elemenata; i
- rad na stubovima.

10. Bezbjednosna užad:

- rad u kabinama visokih dizalica;
- rad u kabinama za utovar i istovar u visokoregalnim skladištima;
- rad u visokim djelovima tornjeva na bušotinama; i
- rad u oknima i kanalizacionim odvodima.

11. Zaštita kože:

- rad sa i na preradi i proizvodnji sredstava za premazivanje; i
- rad na štavljenju kože.